

לפני 25 שנה

קבוצת "הפרעל פתח-תיקוה" בע"מ. מדור הספרים סיקר את סיפורו של אדמונד פלג, "ארץ ישראל שלי". כשער הגליון: השחקן ההונגרי זולטאן גרגוש, שהאשם בעקלת קטינה.

נליח, "העולם הזה", שראתהאר השכנת לפני 25 שנה בדיוק, היא סקירה תחת הכותרת, "מיבצע סיני - נרחחן צבאי מזהיר, אבל..." תוך ניתוח מהלכי הצבאים של המיבצע הצבאי והרשמי המדיניים. כתבת-השער, "הטרנדית של בת 12" הביאה את סיפור מישפטי של השחקן ההונגרי הנודע זולטאן גרגוש, שהאשם בעקלת קטינה בת 12. תחת הכותרת, "המספר האחרון" דוח על הבאת 54 מחלליה של מלחמת-קדש לקבורה שנייה בהר-המנוחות בירושלים. במסגרת מדור-הספורט דיווח נח רוניק, תחת הכותרת, "מקפנתגן ער ראנגוין", על כמעט ההצלחת של

בחירת נשיא של שיגרה * מערלי אביו של רפאל הלפרין * הבילוי הקשה של דויד שטרן

גרגוש והילדה

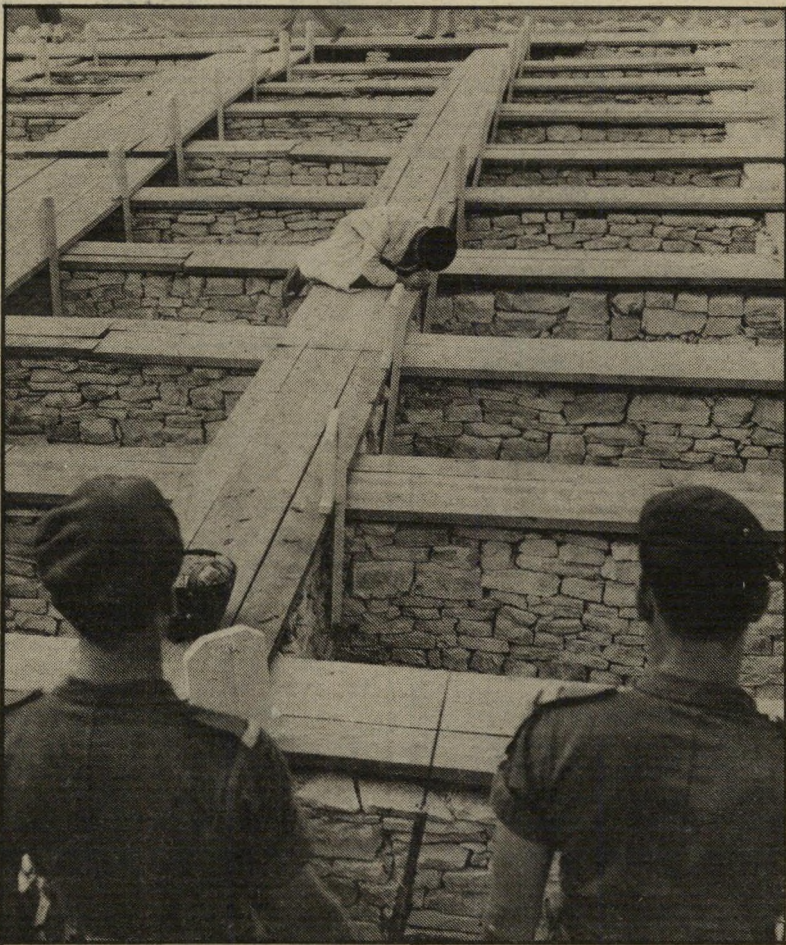

אתבה אמרה שגל בת רחמימי?
עלילה עבירה למעוררת אהבה?
בשם מי עיל שחקן בינלאומי?
בשם מי עיל מנצח בריטיות?

"העולם הזה" 1041 תאריך: 30.10.1957

בישראל, רצה שטרן, לדבריו, להתחיל בי חיים חדשים. אולם המציאות הוכיחה את ההיפך: לאחר שמעל באלפי לירות מכספי מושב עולים בהרייהודה, החל שטרן בי עיסקי הונאה אחרים בתל-אביב. הוא התר קבל לעבודה כפקיד בתנועת המושבים, בי אולם את כל זמנו הפנוי בעסקים מופקקים. שטרן בשטח אחר לגמרי: נשים. כשנמצא השבוע מטל על שפתימה של תל-אביב, אחרי שהתאבד בירית אקדה, כשאחריו חור בות של 40 אלף לירות, הוילו לפחות עשר רים נשים צעירות דמעות-אבל על מות ידידן. אולם אף אחת לא ידעה שאת אהבתו הלוהטת חילק שטרן גם לנשים אחרות. עמוד ל-100? מלכת ההרמון היתה מריה ("מריקה") לואיזה. זמרת יור-ניה צעירה (22) בקפה אריאנה ביפו. שטרן בינוב עליה אלפי לירות, העתיר עליה מתנות.

מריקה אהבה את שטרן ואת כספו, אך לא יותר מדי. כשנסתיים החוזה שלה עם בעל אריאנה, החליטה לחזור לארצה, הרף תחונניו של שטרן ואימוני בהתאבדות. גם הנשים האחרות בחייו של שטרן זכו לסימני-חיבה יקרים. פעם הסעתי בחורה לביתה. שטרן נישק אותה ללילה טוב ונסע אתי לבחורה אחרת. בבוקר שלח לראשונה שעון-זהב דוקסה של 300 לירות וזר שר-שנים 20 לירות. כך הוא היה עושה תי-מיד, סיפר נהג מוגית תל-אביבי. לבסוף דללו כל המעיינות. בערב שלפ-ני נסיעתה של מריקה, סיכם שטרן את חובותיו. הוא בחר לפרוע אותם בדרך הי-קלה ביותר: הוא טען את אקדתו, סיים בי לחיצה אחת על ההדק פרשת-חיים, שהיתה יכולה לספק חומר לרומן בעל 400 עמוד - עמוד אחד לכל 100 לירות שנשאר חייב.

בני, בני אבשלום! מי יתן מותי אני תחתך

כך קונן המלך דויד על בנו אבשלום. וזוהי גם קינתו המזועזעת של אב שכול זה, הרכון על קבר בנו, שנפל במיבצע-קדש והובא לקבורה שנייה בהר-הרצל, ירושלים.

למרוץ מטורף על כתר הצלת הדת. קולו של יעקוב הלפרין ניגע רחוק.

דרכי חיים

הפירעון

מוגית החליקה לאורך רחוב הירקון בי-תל-אביב, היא נעצרה בחריקה ליד שער אחד הבתים. שאורות ניאון ציבעוניים הי-כבו מהשלט שעליו. גבר גבוה יצא ממנה, שילם לנהג בשטר מרשרש ונכנס לתוך הבית.

בפנים הרגיש כל אחד מיושבי הבאר בי-אורח החדש. התימורת הגבירה את קצב נגינתה, המלצרים הפסיקו את עבודתם ומיהרו לכיוון הדלת. איש הבאר מזג כבר את הכוסית הראשונה.

ברחוב הירקון בתל-אביב, בבארים של יפו ובקברטים של רמת-גן, הכירו את דויד שטרן ואת ארגוק. כל אחד מיושבי המקור מות האלה ידע כי שטרן משאיר כמה מאות לירות בכל מקום בו הוא מבקר, ומשום כך הוא אורח חשוב.

עסקים חדשים בעיר. שטרן, 36 יליד הונגריה, בלונדי ומרכיב מישקפיים, עלה לישראל לפני חמש שנים מגרמניה. מספורו על עצמו הצטיירה תמונה קודרת על עסקיו באירופה. עיסקי הברחה ושוק שחור.

להסתפק בקבורת שומרי-שבת. ניגש עתה לקבור את מחללי-השבת. "עד מתי תחשו?" הרבנים הראשיים לישראל רגישים מאוד לכל ביקורת על שאונותם בענייני דת. לכן נדהמו השבוע לקרוא בהמודע, יומן אגודת ישראל, מודעת-ענק של הענק מבני-ברק, המכריז עליהם מילחמה.

שאל הלפרין באותיות רבתי: הידוע לי-רבנים כי אוניות ישראל מפליגות בשבת? מדוע לא יוטל עליהן חרם, ויאסר על יהודים דתיים להפליג בהן? - "עד מתי תחשו?"

ליהודי אדוק מותר להפליג בשבת באניה המופעלת בידי גויים. הוא אינו שותף לחי-לול השבת.

אולם הדין שונה לגבי אוניה יהודית, הי-מופעלת בידי ימאים יהודים. יהודי הנוסע בה, הריהו שותף לחילול-שבת. הפיתרון: העלאת צוות גוי על האוניה, שיפעיל את האוניה לבדו במשך 24 שעות; או עצירת האוניה, "עד צאת הכוכבים".

שני הפתרונות אינם בני-ביצוע. הפיתרון הראשון היה מוסר את צייה-הסוחר הלאומי לידי זרים, דבר בעל תוצאות ביטחוניות חמורות. השני, היה נותן לחברות זרות ית-רון עצום על חברות ישראליות.

הרבנים הראשיים יודעים זאת, לא גילן רצון להיכנס להרם נוסף, אחרי שנכשל החרם על מפעל-הנייר בחדרה והקיבוצים המגדלים של חייר. אולם בארץ די יהודים אחד, בעל קול רם, כדי להכריח את כל היהדות לצאת

העם

נשיא על עמך, אלוהים לא תקלל, ונשיא בעמך לא תארר.

מחוקק התורה שקבע כלל זה, התכוון לסוג מסויים של נשיאים: אדם נעלה מן העדה, הנושא את דברו אל העם. השבוע, כאשר היה על חברי-הכנסת לבחור בנשיא, לא היה דרוש שום חוק כדי לאסור על ההמונים לאורר (היינו, לקלל מלשון ארור) את המועמד. כי הוא היה נשיא מסוג אחר. מועמד אחד. לפני חמש שנים היה ספק רב מי ייבחר בתור נשיא מדינת-ישראל, דויד בן-גוריון שיחק עם הרעיון להציע את התפקיד הרם לפרופסור אלברט איינשטיין, אדם שהיה גאון במדע וילד תמים במדיניות. כל מיפלגה גדולה העמיר דה מועמד משלה. כימעט ברגע האחרון הסכימה מפא"י להעמיד את יצחק בן-צבי. רגע בספק. תוך חמש שנים, בהן גילה כישרון רב שלא להסתבך בשום עניין הי-שנוי במחלוקת, התחבב בן-צבי במידה מכ-רעת על לב ההמונים. אפילו עסקי-הימיה-לגות היו מסוגלים להתאחד מסביבו, מאחר ששום תקציב או יתרון כלכלי אחר אינו תלוי בנשיא.

סמל בלבבות. אין כמעט מדינה בעור-לם בה משוללת מישרת הנושא עד כדי כך כל תוכן פוליטי. בארצות-הברית הני-שיא הוא גם ראשה-הממשלה, בעל סמכויות כימעט דיקטטוריות בשטח הביצוע. בצר-פת ובאיטליה מתערב הנושא לא פעם בי-עניינים שוטפים, יושב ראש בישיבות חשר-בות של הממשלה, ובשעת משבר ממשלתי יכול להיות לו תפקיד מכריע בבחירת ראש-הממשלה.

אולם בישראל, בה אין משברים ממשלי-תיים אמיתיים ובה נבחרים ראשי-הממשלה על-ידי דויד בן-גוריון, מוגבל הלפרין. הני-שיא לייצוג סימלי, יצחק בן-צבי עמד בהי-צלחה בתפקיד זה. העם, שביקש בלבבו סמל שילכד את כל שכבות האוכלוסייה, מצא את סיפוקו בדמות האדם הצנוע, חסר הי-שחצנות הריטורית. אין הוא, נשיא בעמך, אלא, נשיא של עמך.

בחירתו מחדש של יצחק בן-צבי, בן הי-73, יליד פולטובה האוקראינית, היתה כימעט עניין של שיגרה.

דת

הקל קול יעקוב

יעקוב הלפרין, יהודי בעל קומה ענקית וזקן אימתני, חובב פירסומת לא פחות מבנו, השריארי חובש הכיפה רפאל הלפרין, אולם בעוד, "מרי ישראל" הבן מתגושש עם הגויים, מעדיף אביו להתגושש עם יהודים אדוקים. כמשך שנים ארוכות ניהל הלפרין מער-כה עם חברי-קדישא בתל-אביב, עד שהצי-ליח לקבל מידי האנגלים רשיון להקמת בית-קברות פרטי בויתר-מאיר. בית הק-ברות לשומרי שבת, שהוא עסק מיסחרי פורה. אולם האחרונה החליט הלפרין לעי-שות את המלחמה האנשים חיים. הוא הכריז מילחמת-יחיד של הרבנות הראשית, תחת

מכאן המילה, "נשיא" - האיש הנושא את דבריו לקהל, כמו, נגיד, המגיד את דבריו לעם.

אנשים

בין הנוכחים במישפטו של השחקן ההונגרי זולטאן גרגוש (ראה: שער), הנאשם בביצוע מעשה מגונה בגופה של ילדה בת 12, בלט השבוע הסופר הישיר מ-המלצת הונגרי אביגדרר המאירי. כאשר התלוצץ בית-המישפט במציאת ביטוי עברי מתאים לאונס קטינה, הציע המאירי את המונח, "רמיסת תבצלת" במקום המונח "דפ-לוצריה", שהתקבל על-ידי השופט ונרשם בפרוטוקול. בעת ההפסקה אסף המאירי סביבו קבוצת צעירים, וניסה להוכיח להם בעזרת סיפורים מן המידרש כי גם בתקופת התלמוד היו הדיינים היהודים בקיאים בי-מישפטים מסוג זה.

נשיא הסתדרות הציונית, ד"ר נחום גולדמן, על מצבה הכספי הקשה של המדינה: "מדינת ישראל והסוכנות הי-יהודית חיו בשנים האחרונות בלי חשבון והוציאו מעל ליכולתן".

ד"ר אב"א אחימאירי: "הסכנת היטוריה סלחנית לגבי נכדיה המצליחים".

דן שמר, הנאשם ברצח ד"ר ישראל קסנדר, בחקירתו במישפט, שי-הוקראה השבוע בבית-המשפט: "הרגשנו שמישהו עוקב אחרינו, אבל בסוף התברר כי זה לא היה איש-מישטרה, אלא הומור סכסאליסט".

שעה לפני הופעתה בכנסת בשבוע שעבר, שם עמדה שרת-החן גולדה מאיר לשאת סקירה מדינית, הוברר לה כי יש לה חום גבוה. הרופא שהועק לביתה אסר עליה להופיע בכנסת. אולם גולדה עמדה על כך שיתנן לה לשאת את נאומה, אמרה היא: "למרות שיש לי חום גבוה, אנאם בקור-רוח". השיב על כך הרופא: "דווקא רוח קרה מויקה לשפעת". גולדה שוכנעה.